

Nr 18

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning, m. m.

I en den 3 mars 1961 dagtecknad proposition, nr 63, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogat förslag till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning;

dels ock medgiva, att riksbanken må för tiden från och med den 1 juli 1961 till och med den 30 juni 1962 vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse, med rätt dock för riksbanken att, om förhållandena därtill ger anledning, före utgången av nämnda tid återupptaga inlösningen av bankens sedlar.

Berörda lagförslag är av följande lydelse:

Förslag

till

Lag

med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning

Häriigenom förordnas, att under tiden från och med den 1 juli 1961 till och med den 30 juni 1962 skola, i stället för vad i 9 § och 11 § första stycket lagen den 30 juni 1934 (nr 437) för Sveriges riksbank finnes stadgat, följande särskilda bestämmelser lända till efterrättelse.

1 §.

Riksbanken må utgiva sedlar till ett belopp av högst sjutusenfyrahundra miljoner kronor.

2 §.

Därest så med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövas nödigt må Konungen, under tid då riksdagen ej håller session, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd med fullmäktige i riksgäldskontoret medgiva riksbanken att utgiva sedlar till ett belopp av ytterligare högst sjuhundra miljoner kronor. Dyligt av Konungen lämnat medgivande skall, därest detsamma icke godkännes av riksdagen inom tjugu dagar från början av nästföljande session, efter utgången av nämnda tid upphöra att gälla.

3 §.

Som riksbankens metalliska kassa skall räknas allt riksbanken tillhörigt guldmynt och omyntat guld.

Beträffande propositionens huvudsakliga innehåll må anföras följande.

I propositionen föreslås i fråga om riksbankens sedelutgivning, att vissa undantagsbestämmelser från lagen för Sveriges riksbank skall gälla jämväl för tiden den 1 juli 1961—den 30 juni 1962. Enligt vid propositionen fogat lagförslag må riksbanken utgiva sedlar till ett belopp av högst 7 400 miljoner kronor. Det nuvarande maximibeloppet utgör 7 000 miljoner kronor.

Vidare föreslås, att riksdagen måtte medgiva att riksbanken även för tiden från och med den 1 juli 1961 till och med den 30 juni 1962 fritages från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse.

Beträffande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelse härför återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Lagstiftningen rörande riksbankens sedelutgivningsrätt och inlösnings-skyldighet, s. 3.

Pågående utredningsarbete, s. 5,

Riksbanksfullmäktiges framställning, s. 6,

Departementschefen, s. 7.

Utskottet

Riksbankens rätt att utgiva sedlar regleras alltsedan 1939 genom provisorisk lagstiftning i stället för genom riksbankslagens motsvarande stadganden. Den nu gällande lagen av 1960, vars giltighetstid utgår den 30 juni 1961, har liksom den föregående lagstiftningen på området tillkommit i avbidan på en definitiv reglering av sedelutgivningsrätten.

De 1951 tillkallade sakkunniga för utredning om reglering av riksbankens sedelutgivningsrätt på längre sikt avgav 1955 ett betänkande i ämnet (SOU 1955: 43), som sedermera varit föremål för remissbehandling. I avgivet yttrande över betänkandet förklarade sig bankofullmäktige icke vara beredda att ta ställning till de av de sakkunniga framlagda förslagen, innan en inom riksbanken påbörjad allmän överarbetning av riksbankslagen slutförts och hela frågan om ny riksbankslagstiftning kunde prövas i ett sammanhang. Fullmäktige anförde i sin 1957 gjorda framställning rörande fortsatt provisorisk lagstiftning om riksbankens sedelutgivning, att det nyss nämnda utredningsarbetet fortskridit så långt att man hade anledning räkna med att förslag till ny riksbankslag skulle hinna färdigställas under 1957. Sedermera har emellertid fullmäktige 1958 förklarat sig icke ännu vara i tillfälle att framlägga något förslag om riksbankslagens utformning på nu ifrågasvarande och andra punkter. Fullmäktige har i sin nu föreliggande framställning icke angivit när utredningsarbetet kan väntas avslutat. Utskottet har i sina utlåtanden alltsedan 1958 funnit anledning framhålla angelägenheten av att en mera definitiv reglering av sedelutgivningsrätten snarast måtte komma

till stånd. I nuvarande läge vill utskottet icke motsätta sig att den provisoriska lagstiftningen förlänges under ännu ett år, men utskottet vill uttryckligen understryka vikten av att provisoriet snarast ersättes med bestämmelser i den under utarbetande varande riksbankslagen. Mot den i samband med förlängningen föreslagna höjningen av maximibeloppet för sedelutgivningen från nuvarande 7 000 till 7 400 miljoner kronor har utskottet ingen erinran.

Utskottet tillstyrker även propositionens förslag rörande fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 21 mars 1961

På bankoutskottets vägnar:

K. G. EWERLÖF

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Fahlander, Schmidt, Aspling, Ståhle, Gustaf Henry Hansson, Åke Larsson och Torsten Mattsson;

från andra kammaren: herrar Andersson i Ronneby, Sköldin, Boija och Hansson i Önnarp, fru Renström-Ingenäs, herr Carlsson i Tibro, fru Lindekvist och herr Nordgren.